

УДК 378.016:[811.161.2'276.6:3]

Ласкава Ю. В.¹

¹канд. філол. наук, старш. викл. ЗНУ

ФОРМУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Українська термінологія – об'єкт дослідницької уваги і термінознавців, і лінгводидактів, і галузевих фахівців. Оскільки основою лексики мови кожного фаху є терміносистема, то не втрачає актуальності лінгводидактична проблема ефективності навчання студентів, у тому числі іноземних, термінології їх спеціальності. Серед актуальних завдань науковців – впровадження терміносистем, міжнародне узгодження термінів, теорія і методика термінографічної роботи. В контексті педагогічної науки гостро стоїть питання формування у ЗВО відповідної до вимог часу професійної компетентності, яка здатна допомагати випускникам продуктивно адаптуватися до швидкозмінних умов праці. Фахова компетентність у будь-якій галузі передбачає насамперед термінологічну компетентність бакалавра, магістра, тобто наявність термінологічної бази знань та вміння ефективно нею користуватися (поєднання термінологічної грамотності та термінологічної культури).

Різні аспекти цієї комплексної проблеми на матеріалі української термінології гуманітарного дискурсу досліджено в ґрунтовних наукових працях мовознавців С. Я. Єрмоленко, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк, Г. С. Онуфрієнко, Л. М. Паламар, О. А. Сербенської, Л. О. Симоненко та інших. Мета цього наукового дослідження – визначити сучасні підручкові ресурси для ефективного навчання студентів бакалаврату мови гуманітарних спеціальностей.

Вивчення основ будь-якої професії розпочинається з системи загальних і професійних знань, тобто з опанування наукового дискурсу професії – галузевої термінології, що допоможе і в навчанні у ЗВО, а також у подальшій професійній діяльності. Термінологічну культуру студентів допомагають розвинути і вдосконалити університетські дисципліни: «Українська мова професійно-комунікативної спрямованості» (УМПКС), «Українська мова за професійним спрямуванням» (УМПС), «Риторика». Для цього у навчальному

процесі викладачі та студенти використовують наявні в університетських бібліотеках та академічних репозитаріях ЗВО навчальні посібники з Грифом МОН, різні термінологічні словники, методичні матеріали викладачів мовних кафедр. У цьому напрямку продуктивним є наукове й методичне співробітництво мовознавців Запорізького національного університету та НУ «Запорізька політехніка», який святкує 120-річний свій ювілей. Навчальна та термінографічна література, підготовлена, в тому числі у співавторстві, колегами з мовних кафедр цих університетів, є в академічних репозитаріях цих запорізьких ЗВО.

Опановуючи дисципліну УМПС, студенти вчать вільно орієнтуватись у словниковому фонді сучасної української мови, розуміти сутність мовнокомунікативних понять, правильно і доцільно послуговуватися відповідними термінами у професійному спілкуванні. На досягнення цілей цих актуальних для студентів університетських дисциплін спрямований, зокрема, і навчальний посібник з алгоритмічними приписами «Науковий стиль української мови» Г. С. Онуфрієнко, що вийшов вже трьома виданнями у Києві і рекомендований МОН України для студентів [1]. Розроблені авторкою алгоритмічні приписи є тими оптимальними скеруваннями для студентів, що необхідні в процесі формування культури науково-професійної комунікації в її усній формі: у публічних виступах на наукових конференціях, в наукових дискусіях, полеміці тощо. Запропоновані в посібнику рольові ігри за різними актуальними для молоді і в їх професіях темами (наприклад, гуманізація науки; *alma mater*; сучасна навчальна література) дозволяють раціонально організувати це навчання та вдосконалювати вміння студентів комунікативними тренінгами. Посібник містить і цілу систему алгоритмічних приписів для ефективного розвитку тих умінь та навичок з писемної наукової комунікації, які передбачені навчальною програмою з УМПС та актуальні для студентів усіх спеціальностей: зі складання різних видів плану наукового тексту, доповіді, курсової; з конспектування наукових джерел, з анотування і реферування, які потрібні студентам під час підготовки курсових робіт, дипломної. Опановуючи ще на першому курсі дисципліну УМПС, здобувачі вищої освіти на її подальших сучасних рівнях (магістратура, аспірантура) через самостійну роботу з різними науковими джерелами розвивають та вдосконалюють найважливіше – індивідуальну програму пізнавальної діяльності, що і забезпечуватиме потребу і можливість учитися все життя.

Для змістових модулів, пов'язаних із професійною комунікацією, ефективно і зручно використовувати сучасний навчальний посібник «Риторика» Г. С. Онуфрієнко [2]. Риторична культура необхідна в кожній професії, оскільки надає людині можливості максимально повно реалізувати себе, виявити свої здібності передусім в обраній гуманітарній спеціальності, де на спілкування припадає майже 90 процентів робочого часу.

Унікальною роботою науковців ЗНУ є видання довідкового проєкту «Славетні запоріжці» [3], де вміщені біографії наших земляків, які досягли значних успіхів у різних сферах суспільного буття та своїми подвигами, працею на благо суспільства прославили наш край далеко за його межами. До видання включено і персоналії мовознавців ЗНУ та НУ «Запорізька політехніка», які досягли значних наукових результатів у термінологічній справі з українського мовознавства (зокрема, від ЗНУ – Білоусенко П. І., Олійник І. С., Чабаненко В. А.; від НУ «Запорізька політехніка» – Онуфрієнко Г. С.).

Отже, використання різних доступних для студентів підручникових ресурсів (паперових, електронних) із бібліотечних фондів запорізьких університетів дозволяє активно, системно та ефективно здійснювати процес навчання мови обраного гуманітарного фаху і формування термінологічної компетентності в майбутніх бакалаврів відповідно до змістових модулів опановуваних ними дисциплін з української мови за професійним спрямуванням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови. Навч. посібник з алгоритмічними приписами. 3-тє вид. доп. Київ: ЦУЛ, 2016. 426 с.
2. Онуфрієнко Г. С. Риторика: навч. посібник. 2-ге вид. доп. Київ: ЦУЛ, 2016. 624 с.
3. Довідкове видання «Славетні запоріжці». [Електронний ресурс] Запоріжжя http://sites.znu.edu.ua/slavetni_zp/